

Utvärdering RAS 2011 American Staffordshire terrier

För att lättare kunna följa utvärderingen är följande dokument uppbyggt på så sätt att **mål** och **strategi** är hämtade från senaste RAS (kursiv text). Därefter (efter varje stycke) följer kommentarer om vad som är gjort under året och utvärdering.

Population/ avelsstruktur

Mål

- För att få så stor effekt som möjligt av en avelsstrategi måste en så stor del av populationen som möjligt ingå. Fler uppfödare måste ansluta sig till rasklubben och vara medvetna om vårt RAS.
- Inavelsökningen även fortsättningsvis hålls under 2,5 %.
- Att ha så jämn könsfördelning som möjligt på avelsdjuren.
- Antalet barnbarn bör inte överstiga dubbla antalet barn.

Strategi

- Rasklubben ska aktivt söka upp nya och äldre uppfödare som medlemmar till rasklubben.
- Informera och stödja uppfödare och i synnerhet nya uppfödare.
- Uppfödarna bör se till en om planerat avelsarbete använda sig av avelsdata, för att på så sätt kunna räkna ut inavelsgraden i en tilltänkt parning
- Att uppmärksamma uppfödare att man behöver öka antalet hanar i avel. Med de metoder som nu finns genom databasprogrammet avelsdata är det lättillgängligt att skaffa sig kunskap om hur väl använda vissa hundar är.
- Ta del av uppföljning i SKK:s avelsdata vad gäller antalet barn och barnbarn s.k. farfarskurvor.
- Låta avelsdjur helst uppnå 2, gärna 3 års ålder innan avelsdebut. Detta för att de ska hinna utvecklas och mogna både fysiskt och mentalt. Eventuella sjukdomsanlag hinner kanske då också ge sig till känna.

- Rasklubben ser det som ett stort problem att så många uppfödare står utanför rasklubben. Till rasklubbens glädje ökar dock antalet medlemmar stadigt varje år. För att få fler anslutna uppfödare till rasklubben har ett välkomstbrev, RAS och ett nummer (nr.4 2011) av Amstaff Nytt skickats ut till alla nytillkomna uppfödare efter 2009, ca. 40st. De som inte angivit var de bor på varken SKK:s hemsida eller på sin hemsida har inte fått brevet. Effekten av brevet har ännu inte kunnat ses då det skickades ut precis i slutet på året.

- För att stödja och informera uppfödare har rasklubben anordnat en skraddarsydd föreläsning av etolog Irene Westerholm om rasens ursprung, om dess mentala egenskaper, bl.a. vad som kan skilja dem från andra typer av hundar, vad de kan förväntas ha mer och mindre av jämfört med urhunden. Tyvärr tog få nya uppfödare chansen att delta. De som kom var däremot mycket intresserade och mycket positiva till föreläsningen. En vilja finns att fortsätta ha mentalitet som ämne på uppfödarmöten.

Rasklubben har även startat igång lokala uppfödarräffar i mindre grupper runt om på olika platser i Sverige. En sammankallande ska ansvara för att återrapportera till styrelsen. Ämnen som är tänkte att ta upp är till exempel RAS, BPH. Förutom de givna ämnena kan de lokala grupperna själva påverka vilka ämnen som ska tas upp. Syftet är också att speciellt nya uppfödare ska lära känna andra uppfödare i närheten.

-Inavelsökningen fortsätter att hålla sig på en bra nivå (se tabell nedan). Det ser värre ut med att antalet hanar använda i avel fortfarande är för få i förhållande till tikarna. Rasklubben har för att öka den genetiska mångfalden och ge tikägare fler idéer om alternativ vid parning startat upp en hanhundslista på rasklubbens hemsida. Alla medlemmar i Svenska Amstaffklubben erbjuds att anmäla sina Amstaffhanar. Hänvisningen är öppen för alla hanar som minst följer rasklubbens valhänvisningskrav. Att arbeta på till nästa år kan vara att publicera artiklar i Amstaffnytt om konsekvenserna av matadoravel, ämnet bör

även tas upp på lokala uppfödarmöten till diskussion. Så även föreläsningar i genetik.
Frågan är också hur mycket uppfödarna använder sig av avelsdata?

- Vad gäller farfarskurvor har de hanars gener som ligger i topp fått stor spridning i rasen genom att deras avkommor i stor utsträckning gått vidare i avel. Antalet svenskfödda barnbarn till dessa hanar överstiger både det 4 dubbla och 3 dubbla antalet barn. Det finns även tikar som fått större spridning än det rekommenderade.
- Parningsdebut sker till majoritet i 2-3 års åldern (48 kullar av 60). Resultatet får ses tillfredställande. Se tabell nedan.
- Årsregistreringen fortsätter att öka.

Registreringsstatistik

Registreringsår: 2010 - 2012 Visa

Antal reg/år	2010		2011	
Tikar (varav importer)	240	(29)	270	(29)
Hanar (varav importer)	254	(20)	259	(15)
Totalt	494	(49)	529	(44)

Inavelstrend

Visa fr.o.m.: 2010 t.o.m.: 2012 Typ: inavelsgrad Visa

	2010	2011
Inavelsgrad	1,2 %	1,3 %

Rasens genomsnittliga inavelsgrad. Beräknad över 5 generationer.

Föräldradjurens ålder vid första parning. Kullar födda 2011 (totalt 60st).

	0 - 6 månader	7 - 12 månader	13 - 18 månader	19 - 24 månader	2 - 3 år	4 - 6 år	7 år och äldre	Totalt
Moder	0	0	3	3	28	6	0	40
Fader	0	0	1	3	20	5	1	30
Totalt	0	0	4	6	48	11	1	

Hälsa

Mål

- Då hudproblem är relativt vanligt i rasen vore det önskvärt om frekvensen drabbade hundar minskade. För att få reda på vilken typ av hudproblem som är vanligast är det mycket viktigt att så många hundar som möjligt får en säkerställd diagnos och rätt behandling.
- För att få säkrare statistik och bättre översikt över HD/ED-läget vore det önskvärt om andelen röntgade hundar kunde komma upp till drygt 50% av årsregistreringen.
- Andelen dysplaster, speciellt grava behöver minskas.

- Då många faktorer påverkar nedärvingen och utvecklandet av HD/ED är det bra om hela kullar röntgas. Det blir då mycket lättare att utvärdera avelsresultatet och planera fortsatt avel mot bättre höft- och armbågsleder. En enstaka individ behöver inte vara bra avelsmaterial ur HD/ED synpunkt bara för att den är friröntgad om övriga kullsyskon har grav dysplasi. Sannolikheten är då stor att även denna "fria" individ kommer nedärva HD/ED till sin avkomma.

Strategi

- Hund med hudproblem utesluts ur avel. Se SKK: s allmänna rekommendationer för okänd arvsgång i avsnittet hälsa.

- Helst bör båda föräldrarna testas för cerebellär ataxi innan parning, men en hund som är clear kan tillåtas paras med en otestad hund. Om den ena tilltänkta föräldern är carrier måste även den andra tilltänkta föräldern testas och måste då vara clear. Två carrierhundar får inte paras med varandra och en hund som är affected får aldrig användas i avel. Oregistrerade resultat kända av djurägaren räknas i dagsläget lika mycket som resultat registrerade centralt hos SKK.

- Avelsdjuren bör innan parning vara röntgade för HD/ED. Hänsyn bör tas till HD och ED då avelsarbetet planeras. Hund med HD eller ED av någon grad bör om möjligt paras med ej belastad individ.

- Uppfödarna bör uppmana sina valpköpare att röntga sin hundar vid lämplig ålder. Detta för att få fler hundar röntgade, göra statistiken säkrare och för att ägaren ska kunna anpassa hundens aktiviteter efter resultatet.

Diagnos	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
HD grad A	1 (8,3 %)	2 (8,0 %)	7 (18,9 %)	11 (21,6 %)	8 (8,7 %)	1 (1,2 %)	8 (7,0 %)	19 (15,2 %)
HD grad B	3 (25,0 %)	8 (32,0 %)	14 (37,8 %)	15 (29,4 %)	33 (35,9 %)	24 (28,2 %)	29 (25,2 %)	37 (29,6 %)
HD grad C	6 (50,0 %)	10 (40,0 %)	11 (29,7 %)	13 (25,5 %)	31 (33,7 %)	39 (45,9 %)	50 (43,5 %)	49 (39,2 %)
HD grad D	1 (8,3 %)	5 (20,0 %)	5 (13,5 %)	12 (23,5 %)	20 (21,7 %)	20 (23,5 %)	27 (23,5 %)	20 (16,0 %)
HD grad E	1 (8,3 %)					1 (1,2 %)	1 (0,9 %)	
Totalt antal undersökta	12	25	37	51	92	85	115	125
Snittålder för undersökning (månader)	22	22	21	23	19	19	18	18
Antal födda	81	116	149	173	236	256	341	436

- Då det gäller hudproblem har klubben via hemsidan uppmanat amstaffägare att delta i SLU's och Kerstin Bergvalls (veterinär och hudspecialist) forskningsprojekt om demodex och hudproblem. Olika hudproblem är fortfarande vanligt inom rasen och kan orsaka hund och djurägare mycket lidande. Rekommendationen kvarstår, se under mål och strategi ovan.
- Strategin att testa avelsdjuren för Cerebellär ataxi innan parning har efterföljts väl. I stort set alla kullar som föds i Sverige idag är efter testade föräldrar. Dock dyker det fortfarande upp fall av Cerebellär ataxi, men dessa hundar är äldre och födda innan gentestet kom. Rekommendationen kvarstår, se under strategi ovan.
- HD/ED-problematiken kvarstår. En stor del av de hundar som röntgas är fortfarande belastade med någon grad av HD. Samtidigt har ofta minst en förälder okänd status vid parningstillfället, se tabell nedan. Om man räknar om det i procent var 76% av kullarna födda 2008 från en kombination där minst en förälder hade okänd status vid parningstillfället, 2009 var siffran 80%, 2010 77% och 2011 58%. Samtidigt har antalet kombinationer där föräldrarna är helt fria (A eller B) ökat de senaste åren. År 2008 var andelen kullar från AA, AB eller BB-kombinationer 3,2%. År 2009 var siffran 1,6%, 2010 6,5% och 2011 hela 10%. Ca en tredjedel av antalet födda varje år röntgas. Resultaten för ED är relativt oförändrade, se tabell nedan. Rekommendationen att röntga fler individer för känd HD/ED-status kvarstår, se under mål och strategi ovan.
 - Ett stort problem är också att valphänvisningskraven inte följs. Ca 20 kullar av 60 har fötts upp av uppfödare som står med på rasklubbens uppfödarelista, ungefär hälften av dessa har följt rasklubbens hänvisningsregler. Reglerna som inte följs är till allra största del att föräldrarna inte har officiellt HD och ED-status. På uppfödarnas egna hemsidor saluförs dock mycket ofta importerade föräldrardjur som HD och ED-fria. 10:e oktober

2009 diskuterades på ett uppfödarmöte vilka krav som skulle finnas med på valphänvisningen. Förslagen av de närvarande uppfödarna var just HD/ED samt ataxi. Beslut fattades av styrelsen 5 dec 2009 och valphänvisningens regler började gälla från och med då. Vid 2 tillfällen har valphänvisningskraven publicerats i Amstaffnytt, 1ggr i år.

Föräldradjurens diagnos vid parningstillfället

Födelseår - Typ: kombinationer

Föräldradjur		Kullar födda			
Kombinationer		2008	2009	2010	2011
HD grad A	HD grad A			1	
HD grad A	HD grad B	1		2	5
HD grad A	HD grad C	3	3	2	8
HD grad A	HD grad D			2	
HD grad B	HD grad B	1	1	1	1
HD grad B	HD grad C	7	6	4	6
HD grad B	HD grad D				1
HD grad C	HD grad C	2	1	2	3
HD grad C	HD grad D	1	1		1
okänt	HD grad A	1	5	4	2
okänt	HD grad B	12	6	6	6
okänt	HD grad C	8	13	10	8
okänt	HD grad D	5	2	3	
okänt	okänt	21	25	25	19
<i>Totalt antal kullar:</i>		<i>62</i>	<i>63</i>	<i>62</i>	<i>60</i>

HD-statistik

Födelseår: - Typ: antal/trend

Diagnos	2008		2009		2010	
HD grad A	22	(14,9 %)	15	(9,9 %)	8	(12,3 %)
HD grad B	42	(28,4 %)	36	(23,7 %)	22	(33,8 %)
HD grad C	56	(37,8 %)	60	(39,5 %)	30	(46,2 %)
HD grad D	28	(18,9 %)	40	(26,3 %)	5	(7,7 %)
HD grad E			1	(0,7 %)		
Totalt antal undersökta	148		152		65	
Snittålder för undersökning (månader)	20		18		14	
Antal födda	436		488		404	

ED-statistik

Födelseår: 2008 - 2012 Typ: ED antal/trend Visa

Diagnos	2008	2009	2010
ED ua (0)	87 (60,4 %)	87 (59,6 %)	43 (66,2 %)
ED grad 1	39 (27,1 %)	38 (26,0 %)	16 (24,6 %)
ED grad 2	17 (11,8 %)	20 (13,7 %)	5 (7,7 %)
ED grad 3	1 (0,7 %)	1 (0,7 %)	1 (1,5 %)
Totalt antal undersökta	144	146	65
Snittålder för undersökning (månader)	19	18	14
Antal födda	436	488	404

Mentalitet

Mål

- Behålla amstaffens rastypiska temperament
- Fortsätta mentalbeskriva den.

Strategi

-Rasklubben fortsätter anordna beskrivningstillfällen minst 1 ggr/år.

- Klubben har under 2011 anordnat två beskrivningstillfällen. Målet anses uppfyllt. Klubben ska även framöver försöka anordna två beskrivningstillfällen per år. Klubben vill även förmedla till medlemmar och uppfödare att det ur avelssynpunkt inte är *känd mental status* som är det viktiga utan *vilken* den mentala statusen är! Ett MH-protokoll (känd mental status) kan därför inte ses som ett certifikat på att hunden har önskvärd mentalitet, utan man måste ta hänsyn till innehållet i protokollet.
- Under 2010 genomfördes ett projekt för att utveckla en ny form av beskrivning för hundars beteende (BPH). Enligt utvärdering och kvalitetssäkring av BPH 31/1 -2011 framstår American Staffordshire Terrier jämfört med de andra 4 testraserna som sociala, trygga, orädda, nyfikna och lekintresserade. BHP testet ser ut att bli ett användbart verktyg för uppfödare att använda för att behålla rasen temperament. På årets Kennelfullmäktige togs beslut om att BPH (Beteende- och personlighetsbeskrivning Hund) nu ska omsättas i praktiken vilket innebär att de första officiella beskrivningarna planeras under 2012. Inledningsvis ges fem raser förtur, en av dessa är vår ras.

MH

Typ: MH-översikt Födelseår: 2008 - 2012 Visa

Sammanställning per år	2008	2009	2010	2011
Antal födda	436	488	404	446
Känd mental status	89	78	15	-
varav - hanar	47	43	7	-
- tikar	42	35	8	-
Beskrivaren avbryter	1	-	-	-
Ägaren avbryter	1	2	-	-
Avbrutit MH (före 2002-07-01)	-	-	-	-

Oacceptabelt beteende	-	-	-	-
Ägaren avstår skott	2	1	-	-
Avsteg från avreaktion	-	-	-	-

Exteriör

Mål

- För att få en objektiv syn på hur höga den svenska amstaffpopulationen är, ta reda på medel/medianhöjd.
- Bevara den funktionella exteriör rastandarden föreskriver.
- Bibehålla amstaffens rastypiska detaljer.
- Öka uppfödarnas kunskap inom det exteriöra området.
- Uppmana amstaffägare att fortsätta ställa ut sina hundar på officiella hundutställningar.

Strategi

- Korrekt mätning utanför tävlan på våra amstaffspecialer. Därefter beräkning av medel/medianvärde.
- Fortsätta att bjuda in rasspecialister att döma specialutställningen.
- Publicera rasstandard och bilder av korrekta amstaffar minst en gång om året i Amstaffnytt
- Uppmana till deltagande i SKK:s studiecirkel i anatomi.
- Rasklubben anordnar föreläsning i anatomi. Gärna i kombination med öppen bedömning tillsammans med auktoriserad domare av rasen.

-Mätning på specialen har ännu inte utförts. Enligt domare och uppfödare är nog de flesta överens om att många av dagens hundar är högre än de önskvärda måtten, hane 46-48 cm och tik 43-46cm. De är också tyngre än den vikt som finns angivna i det amerikanska raskompendiet, hane 22-27kg och tik 19-25kg. Höjden diskuterades även på SveTeks domarkonferens i November 2011 där Amstaff var en av raserna. Man var enig om att allra viktigast är balans och proportioner. Höjden får dock inte skjuta iväg för mycket. Den ska vara kompakt och robust byggd men ha tillräckligt med ben under sig för ett smidigt rörelseschema. En lågställd hund är lika fel som en för högställd. Man kan också beakta att de angivna önskvärda måtten har ett snävt spann. I andra raser som har ungefär samma storlek där exakta mått finns angivna är spannet ungefär det dubbla. På domarkonferensen togs även vikten av Amstaffens huvud upp. Huvudet får ses som ett signum för rasen. Det finns det alltför många Amstaffar med dåliga huvuden, med dåligt markerade stop, klena underkäkar och alltför avsmalnande och dåligt utfyllda nospartier. Amstaffs med en korrekt topline är i dag också att betrakta som något ovanligt. Alltför många har en för högt ansatt och högt burens svans.

- Raspecialen dömdes i år (2011) av P-G Lievore från Italien.
- Standarden har publicerats i rasklubbens tidning vid 1 tillfälle. En artikel på engelska har också publicerats om rasens huvud.
- Ingen uppmaning har gjorts till att delta i SKK:s studiecirkel i anatomi. Föreläsning i anatomi är planerad till 2012.

Avelskommittén 2012-01-05

Maria Olivemark & Karin Berggren

Statistik från SKK's Avelsdata, uppdaterad 2011-12-06